

Setna rocznica urodzin Mieczysława Kłapy

Mieczysław Kłapa urodził się w Toporzysku koło Jordanowa. Kiedy wybuchła II wojna światowa, ówczesny student geografii nie pozostał obojętny na los ojczyzny i zaangażował się w działania Konfederacji Tatrzańskiej (losy konfederatów zostały opisane w „Tatrach” nr 40 2/2012 wiosna). Aresztowany przez Niemców podczas oblawy na konfederatów tatrzańskich przeszedł gehennę Palace. Cudem uniknął śmierci, wyciągnięty z niewoli przez polskie podziemie. Działając w konspiracji, między innymi ratował bezcenne zbiory Biblioteki Jagiellońskiej. Po wojnie oddelegowany przez władze UJ na Dolny Śląsk. Organizował tam działalność naukową i turystyczną, prowadząc przez pewien czas obserwatorium meteorologiczne na Śnieżce.

Kiedy pomiary meteorologiczne na Śnieżce zostały przejęte przez wojsko, chcąc uniknąć służby wojskowej, powrócił w Tatry. W latach 1951–1952 r. był obserwatorem w Wysokogórskim Obserwatorium Meteorologicznym PIHM na Kasprowym Wierchu, a od listopada 1952 r. – kierownikiem stacji naukowej na Hali Gąsienicowej. Do 1955 prowadził głównie badania klimatologiczne i niwalne, zajmując się między innymi badaniami lawin. W późniejszym okresie rozszerzył swoje zainteresowania również na tematy związane z geomorfologią, a zwłaszcza współczesnymi procesami geomorfologicznymi. Jego praca doktorska dotycząca procesów morfogenetycznych i ich związku z sezonowymi zmianami pogody w otoczeniu Hali Gąsienicowej wprowadziła do nauki pojęcie morfogenetycznych pór roku. Ogłosił około 20 prac naukowych.

Mieczysław Kłapa to nie tylko uczonego i człowieka gór, ale i wychowawca i przyjaciel wielu pokoleń badaczy reprezentujących różne nurty nauki, a którzy mieli szczęście zetknąć się z nim na Hali Gąsienicowej. Życzliwy dla wszystkich, naukę rozumiał jako służbę dla innych. Uważał też, że wyniki badań powinny służyć bezpieczeństwu ludzi w górach. Przekazywał nie tylko wiedzę naukową, ale także wiedzę o bezpieczeństwie w górach oraz umiejętność bezpiecznej i skutecznej jazdy na nartach. Do legendy przeszło jego słynne powiedzenie o tym, jak należy zjeżdżać z Kasprowego: „Łagodnie, nie przerywając snu i oszczędzając stok”.

Mieczysław zmarł 26 stycznia 2002 r. w Zakopanem. Wraz ze swoją żoną (docent Marią Kłapową, która wspólnie z nim spędziła wiele lat na Hali Gąsienicowej, prowadząc badania niwalne) zostali patronami Stacji Badawczej Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk na Hali Gąsienicowej.

Małgorzata i Marek Kotowie

Wybrane publikacje Mieczysława Kłapy:

- Kłapa M., 1959. Lawiny, Wierchy t. 28.
- Szczęsna T., Kłapa M., 1961. Klimat Hali Gąsienicowej 1949 – 1958. Dokumentacja Geograficzna, z. 1.
- Kłapa M., 1963. Prace Stacji Badawczej Instytutu Geografii PAN na Hali Gąsienicowej w latach 1960 i 1961, Przegl. Geogr., t. 35, z. 2.
- Kłapa M., 1966. Prace Stacji Badawczej Instytutu Geografii PAN na Hali Gąsienicowej w latach 1962 – 1964. Przegl. Geogr. T. 38, z. 2.
- Kłapowa M., Kłapa M. 1967. Wstępne wyniki pomiarów parowania i topnienia śniegu w Tatrach.

Czasopismo Geograficzne. 38. z. 2.

- Jahn A., Kłapa M., 1967. The origin on ablation hollows (polygons) on snow. *Journal of Glaciology* 7, 50.
- Kłapa M., 1968. Procesy i formy ablacji pokrywy śnieżnej w Wysokich Tatrach, *Studia Geomorph. Carp. - Balcanica*, vol. 2.
- Kłapa M. 1970. Problematique et methodes de la Station Scientifique de l'Institut de Geographie de l'Academie Polonaise des Sciences a Hala Gąsienicowa dans les Tatras. *Studia Geomorphologica Carpatho - Balcanica*, 4.
- Kłapa M., 1979. Influence of Climate on Morphogenetic Processes at Hala Gasienicowa. {w:] *Excursion Guide - Book, Field Meeting of the IGU Commission on Field Experiments in Geomorphology, Polad, September 17 - 25, 1979. Uniwersytetu Wrocławskiego.*
- Kłapa M., Kotarba A, Midriak R., Petras L., Sroka J., 1979. Field experiments on high mountains slopes of the Tatra Mts. *Studia Geomorphologica Carpatho - Balcanica*, 13.
- Kłapa M. 1980. Procesy morfogenetyczne i ich związek z sezonowymi zmianami pogody w otoczeniu Hali Gąsienicowej w Tatrach. *Dokumentacja Geograficzna* z. 4.
- Kłapa M., Kotarba A., Rączkowska Z., 1981. Cechy utworów powierzchniowych jako wskaźnik współczesnych tendencji rozwojowych stoków wysokogórskich. *Zprawy Geografickeho Ustavu CSAV, XVIII*, z. 2.
- Kłapa M., Kotarba A., Rączkowska Z., 1985. Procesy morfogenetyczne kształtujące stoki Tatr Wysokich. *Dokumentacja Geograficzna* 1.